

LFS 1993:42
Utkom från trycket
den 23 december 1993

Bestämmelser för Civil Luftfart (BCL) – Materielbestämmelser

beslutade den 16 december 1993.

Luftfartsverket föreskriver att bifogad ändring nr 40 skall föras in i BCL-M.

Följande sidor skall tas ur
BCL-M:

M 0 1-7
1-4-3-4
1-5-5-7
1-8-3-4
3-5-5-6
4-3-3-6

Följande sidor skall sättas in i
BCL-M:

M 0 1-7
1-4-3-4
1-5-5-7
1-8-3-4
3-5-5-6
4-3-3-6

Ändringen innebär

dels att text i BCL-M 1.4, 1.5, 1.8 och 4.3 reviderats med avseende på luftfartyg som hänförs till klassen "Special", bestämmelser för grundtomviktsbestämning, krav på flyghandbok samt tillsynsintervall för höjdmätare och fartmätare,

dels att texten i LFS 1992:14/AIC-B 119/1992 förts in på plats i bilaga 1 till BCL-M 3.5,

dels att ett antal redaktionella ändringar genomförts.

Denna författning träder i kraft den 1 januari 1994.

LUFTFARTSVERKET
Luftfartsinspektionen

LARS D SELLBERG

Ingrid Lindén

601 79 Norrköping. Telefon 011-19 20 00. Telex 64250 Civair S.

MATERIELBESTÄMMELSER

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

FLYGHANDBOK OCH CHECKLISTA FÖR LUFTFARTYG

Beslutade av Luftfartsverket med stöd av 22 och 97 §§ luftfartskungörelsen 1961:558 och på grundval av dels ICAO-Standards (Annex 8), dels JAR 25 beträffande "Aeroplane Flight Manual", dels ock ECAC-rekommendation angående "Flight Manuals for Small Aeroplanes". Bestämmelserna gäller från och med den 1 april 1983. Upphäver BCL-M 1.5 gällande från den 1 mars 1977. Skall från och med den 1 januari 1987 fortsätta att gälla med stöd av 20 och 92 §§ luftfartsförordningen 1986:171. (LFS 1986:48).

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. DEFINITIONER (LFS 1993:6)
2. ALLMÄNT
3. GODKÄND FLYGHANDBOK OCH CHECKLISTA FÖR FLYGPLAN MED HÖGSTA TILLÅTEN FLYGVIKT ÖVERSTIGANDE 5 700 KG SAMT HELIKOPTER
  - 3.1 Flyghandboks innehåll och form
  - 3.2 Godkännande av flyghandbok
  - 3.3 Ändring av flyghandbok
  - 3.4 Checklistas innehåll och form
4. GODKÄND FLYGHANDBOK OCH CHECKLISTA FÖR FLYGPLAN MED HÖGSTA TILLÅTEN FLYGVIKT EJ ÖVERSTIGANDE 5 700 KG, SEGELFLYGPLAN, MOTOR-SEGELFLYGPLAN OCH BALLONGER SAMT AMATÖRBYGGDA LUFTFARTYG OCH VETERANLUFTFARTYG
  - 4.1 Allmänt
  - 4.2 Flyghandboks innehåll och form
  - 4.3 Upprättande och godkännande av flyghandbok
  - 4.4 Ändring av flyghandbok
  - 4.5 Checklistas innehåll och form
5. BOLAGSFLYGHANDBOK
  - 5.1 Allmänt
  - 5.2 Bolagsflyghandboks innehåll och form
  - 5.3 Ändring av bolagsflyghandbok
  - 5.4 Ansökan
6. REFERENSBLAD FÖR FLYGHANDBOK
7. SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

1. DEFINITIONER

- 1.1 Definitioner av begrepp och förkortningar återfinns i Luftfartsinspektionens Definitionssamling. (LFS 1993:6)

2. ALLMÄNT

- 2.1 För varje i Sverige tillverkat luftfartyg skall finnas en av Luftfartsinspektionen, KSAK eller EAA godkänd flyghandbok i enlighet med bestämmelserna nedan.
- 2.2 För varje i Sverige registrerat flygplan med högsta tillåtna flygvikt överstigande 5 700 kg samt för varje i Sverige registrerad helikopter skall finnas en i enlighet med bestämmelserna i mom 3 nedan upprättad och godkänd flyghandbok. Denna skall under flygning medföras ombord.
- 2.3 För i Sverige registrerade flygplan med högsta tillåtna flygvikt ej överstigande 5 700 kg samt segelflygplan, motorsegelflygplan och ballonger samt amatörbyggda luftfartyg och veteranluftfartyg gäller bestämmelserna enligt mom 4 nedan.

Anm Flyghandbok krävs ej för hängglidare. Beträffande ultralätta flygplan, se BCL-M 5.4.

- 2.4 Luftfartygs ägare får i bilaga till den godkända flyghandboken sammanföra sådana kompletterande uppgifter och anvisningar, som med hänsyn till flygprocedurer och driftekonomi bedöms ändamåls enliga. Dessa uppgifter och anvisningar får inte i något avseende som berör flygsäkerheten stå i strid med motsvarande innehåll i den godkända flyghandboken eller gällande driftbestämmelser. Denna bilaga skall hållas aktuell och vara skild från den godkända flyghandboken.
- 2.5 Flygföretag får, under de förutsättningar och villkor som framgår av mom 5 i denna bestämmelse, efter eget system utarbeta en för flygbesättningens bruk avsedd särskild flyghandbok. Sådan särskild flyghandbok benämns bolagsflyghandbok.
- 2.6 För varje motordrivet luftfartyg skall finnas checklista att användas av flygbesättning före och under start, under flygning, vid och efter landning samt i nödsituationer.

Anm Beträffande ultralätta flygplan, se BCL-M 5.4.

- 2.7 För segelflygplan och motorsegelflygplan skall finnas en checklista att användas före flygning, en kontrollista att användas vid daglig tillsyn och vid montering/demontering av flygplanet samt en i flygplanet fast monterad dataskylt. Flyghandbok behöver ej medföras ombord.
- 2.7.1 Kontrollista och dataskylt skall uppta de uppgifter som anges av KSAK i Segelflygets Tekniska Meddelanden — STM.
- 2.8 Checklista får inte stå i strid med innehållet i flyghandbok eller motsvarande underlag och driftbestämmelser.
- 2.9 För varje luftfartyg med undantag för hängglidare och ultralätta flygplan samt de luftfartyg för vilka finns bolagsflyghandbok enligt mom 5 nedan skall finnas referensblad för flyghandbok enligt mom 6 i denna bestämmelse.

3. GODKÄND FLYGHANDBOK OCH CHECKLISTA FÖR FLYGPLAN MED HÖGSTA TILLÅTEN FLYGVIKT ÖVERSTIGANDE 5 700 KG SAMT HELIKOPTER

3.1 Flyghandboks innehåll och form

3.1.1 Flyghandbok för luftfartyg tillverkat i Sverige skall i tillämpliga delar vara utförd i enlighet med och innehålla de uppgifter som återfinns i JAR 25.

3.1.2 Flyghandbok för luftfartyg tillverkat i annat land skall i sin godkända form bestå av flyghandbok upprättad i tillverkningslandet samt, när luftfartsinspektionen finner det erforderligt, av en av inspektionen utarbetad del som benämns Del I. Den av tillverkningslandets myndighet godkända flyghandboken benämns härvid i oförändrad form Del II. Del I innehåller, förutom vissa administrativa data, av luftfartsinspektionen fastställda kompletteringar och ändringar till Del II. (LFS 1987:31).

3.1.3 Flyghandbok skall — under hänsynstagande till verkställda modifieringar och aktuell utrustning — innehålla alla erforderliga uppgifter för luftfartygets säkra handhavande.

3.1.4 Flyghandbok skall vara avfattad på svenska eller engelska språket.

3.2 Godkännande av flyghandbok

3.2.1 Förslag till flyghandbok för i Sverige nykonstruerat luftfartyg (prototyp) skall jämte erforderligt tekniskt underlag tillställas luftfartsinspektionen för granskning före typprovflygningens början. Kompletta flyghandbok skall tillställas luftfartsinspektionen för godkännande, innan typcertifikat för nykonstruerat luftfartyg utfärdas. För varje särskild serie av luftfartygstypen, vilken konstruktivt skiljer sig från en föregående serie, skall tillverkaren upprätta en flyghandbok, som gäller för serien och som skall godkännas av luftfartsinspektionen. För varje tillverkat serieexemplar av luftfartygstypen skall tillverkaren upprätta en flyghandbok, vilken är likalydande med seriehandboken och som innehåller för luftfartyget eventuella tillägg.

3.2.2 För i annat land tillverkat luftfartyg skall den i tillverkningslandet upprättade flyghandboken tillställas luftfartsinspektionen, som i varje särskilt fall bestämmer huruvida det tekniska innehållet kan godkännas i befintligt skick. För företag, som importerar flera luftfartyg av samma typ, gäller att endast ett samlingsexemplar (typexemplar med eventuella individuella olikheter) skall tillställas luftfartsinspektionen. Företaget skall även i förekommande fall bifoga förslag till ändringar och kompletteringar avsedda att införas i Del I. Förslaget skall vara åtföljt av erforderligt tekniskt underlag.

3.2.3 I fall där särskild bilaga till godkänd flyghandbok enligt mom 2.4 ovan kommer att brukas, skall även denna tillställas luftfartsinspektionen.

3.3 Ändring av flyghandbok

3.3.1 För i Sverige tillverkat luftfartyg skall vid ändring av godkänt innehåll i flyghandbok de ändrade bladen godkännas av luftfartsinspektionen. Vid varje sådan ändring skall tillverkaren tillställa luftfartsinspektionen och ägare ändringsmeddelande jämte ett exemplar av ändrade blad för varje berört luftfartyg.

3.3.2 För i annat land tillverkat luftfartyg tillställer luftfartsinspektionen vid ändring av innehållet i Del I ägaren ett exemplar för varje luftfartyg. Det åligger ägaren att från tillverkningslandet införskaffa och införa ändringar till den i tillverkningslandet utarbetade flyghandboken och att tillställa luftfartsinspektionen dessa i ett exemplar. (LFS 1987: 31).

3.3.3 Ändring av innehållet till bilagan enligt mom 2.4 ovan skall utfärdas av ägaren enligt det system som denne själv fastställer, samt tillställas luftfartsinspektionen.

3.4 Checklistas innehåll och form

3.4.1 Checklista skall vara utarbetad av tillverkare, importör, ägare eller brukare samt avfattad på svenska eller engelska språket.

3.4.2 Checklista skall innehålla erforderliga uppgifter för luftfartygets säkra handhavande dels före och under start, under flygning samt vid och efter landning, dels i nödsituationer (nödchecklista). Nödchecklista skall ha röd ram eller på annat sätt vara klart avvikande från listan för normalförfarande.

Anm. För luftfartyg som används i förvärssyfte gäller även vad som sägs i driftbestämmelserna i BCL-D.

4. GODKÄND FLYGHANDBOK OCH CHECKLISTA FÖR FLYGPLAN MED HÖGSTA TILLÅTEN FLYGVIKT EJ ÖVERSTIGANDE 5 700 KG, SEGELFLYGPLAN, MOTORSEGELFLYGPLAN OCH BALLONGER SAMT AMATÖRBYGGDA LUFTFARTYG OCH VETERANLUFTFARTYG

4.1 Allmänt

4.1.1 Svensktillverkat luftfartyg.

4.1.1.1 Som framgår av mom 2.1 ovan skall för varje i Sverige tillverkat luftfartyg finnas en godkänd flyghandbok.

4.1.2 I annat land tillverkat luftfartyg.

4.1.2.1 Krav på flyghandbok föreligger för i annat land tillverkat luftfartyg enligt nedan:

- a) för alla luftfartyg då tillverkningslandet krävt sådan vid certifiering
- b) enmotorigt flygplan med en högsta tillåten flygvikt ej överstigande 2 000 kg samt tillverkat efter 1968-12-31
- c) övriga flygplan tillverkade efter 1979-01-01
- d) segelflygplan och motorsegelflygplan tillverkade efter 1969-12-31
- e) bemannad friflygande ballong.

4.1.2.2 Om flyghandbok enligt ovan ej krävs skall för luftfartygets säkra handhavande erforderliga uppgifter finnas i form av dels skyltar och instrumentmärkningar godkända av luftfartsinspektionen, dels ock av tillverkaren utfärdad instruktionsbok (t ex Owner's Manual).

4.1.3 Medförande av flyghandbok.

4.1.3.1 Flyghandbok jämte referensblad enligt mom 6 nedan skall om annat ej medgivits medföras ombord under flygning.

4.1.4 Instruktionsbok.

4.1.4.1 Instruktionsbok, utfärdad av tillverkare, skall medföras ombord under flygning, såvida inte flyghandbok enligt mom 4.1.2.1 b) – e) finns utfärdad.

4.1.4.2 Instruktionsbok skall vara avfattad på svenska eller engelska.

4.2 Flyghandboks innehåll och form

- 4.2.1 Flyghandbok för i Sverige tillverkat luftfartyg skall ha kapitelindelning enligt General Aviation Manufacturers Association (GAMA) specifikation för Pilots Operation Handbook (GAMA Specification No 1) enligt nedanstående:

Kapitet I	Allmänt
Kapitet II	Operativa begränsningar
Kapitet III	Nödförfaranden
Kapitet IV	Normalförfaranden
Kapitet V	Prestanda
Kapitet VI	Vikt och balans
Kapitet VII	Flygplan och system
Kapitet VIII	Service och underhåll
Kapitet IX	Supplement
Kapitet X	Förartips

Flyghandbok skall därjämte vara försedd med titelblad, innehållsförteckning, kontrollista över gällande sidor samt ändringsförteckning dels för ändringar som berör flygplantypen eller -serien, dels för individuella ändringar. Titelbladet skall uppta flygplanets typ och versionsbeteckning samt av vem och var flygplanet är tillverkat. Utrymme skall finnas för anteckning av flygplanets tillverkningsnummer, nationalitets- och registreringsbeteckning samt vilka uppgifter som godkänts av Luftfartsmyndighet. För segelflygplan och motorsegelflygplan skall flyghandbok, datablad och kontrollista vara utförda enligt KSAK föreskrifter i Segelflygets Tekniska Meddelanden (STM).

Anm Närmare informationer om GAMA Specification No 1 kan erhållas från Luftfartsinspektionens flygtekniska kontor.

- 4.2.2 Flyghandbok med eventuella supplement skall — under hänsynstagande till verkställda modifieringar och aktuell utrustning — innehålla alla erforderliga uppgifter för berört luftfartygs säkra handhavande.

- 4.2.3 Flyghandbok skall vara avfattad på svenska eller engelska.
(LFS 1993:42)

4.3 Upprättande och godkännande av flyghandbok

- 4.3.1 Flyghandbok skall godkännas av Luftfartsinspektionen utom för segelflygplan och motorsegelflygplan där flyghandbok, datablad och kontrollista godkänns av KSAK samt för amatörbyggda luftfartyg och veteranluftfartyg där flyghandbok godkänns av EAA.

- 4.3.2 Beträffande upprättande av flyghandbok för i Sverige tillverkat luftfartyg gäller bestämmelserna i mom 3.2.1 ovan.

- 4.3.2.1 För amatörbyggt luftfartyg gäller att förslag till flyghandbok skall tillställas EAA för granskning innan berört distriktskontor utfärdar flygutprovningstillstånd. Komplet flyghandbok skall vara godkänd av EAA före utfärdande av första luftvärdighetsbevis.

- 4.3.3 För i annat land tillverkat luftfartyg skall flyghandbok med eventuella supplement föreligga med svenskt godkännande vid typacceptering och vid modifieringsgodkännande av luftfartyget eller dess utrustning.

(LFS 1993:42)

- 4.3.4 Om för importerat luftfartyg finns en av tillverkningslandets myndighet godkänd flyghandbok, avgör Luftfartsinspektionen, om denna med befintligt innehåll kan godkännas. Om Luftfartsinspektionen finner erforderligt, att sådan flyghandbok ändras eller kompletteras, skall supplement till flyghandboken utarbetas av importör eller tillverkare eller i samarbete med dessa av annan person eller företag. Förslag till supplement skall tillställas Luftfartsinspektionen för godkännande. Förslaget skall vara åtföljt av erforderligt tekniskt underlag.

4.4 **Ändring av flyghandbok**

4.4.1 Beträffande ändring av godkänt innehåll i flyghandbok för i Sverige tillverkat luftfartyg gäller vad ovan anges i mom 3.3.1.

4.4.2 För i annat land tillverkat luftfartyg åligger det tillverkaren/tillverkarens generalagent (motsvarande) att tillhandahålla utfärdade ändringar av innehållet i flyghandbok samt tillställa Luftfartsinspektionen dessa. Ägaren/innehavaren/brukaren är skyldig att införskaffa ändringar samt att införa dessa i flyghandboken. Om generalagent saknas, åligger det ägaren att direkt hos tillverkaren eller typ-certifikatinnehavaren införskaffa erforderliga ändringar. (LFS 1993:42)

(LFS 1993:42)

4.5 **Checklistas innehåll och form**

4.5.1 Checklista skall vara utarbetad av tillverkare, importör eller av ägare i samarbete med dessa eller flyglärare samt vara avfattad på svenska eller engelska. Checklista skall vara daterad och försedd med luftfartygets nationalitets- och registreringsbeteckning.

4.5.2 Checklista skall innehålla erforderliga uppgifter för luftfartygets säkra handhavande dels före och under start, under flygning samt vid och efter landning samt dels i nödsituationer (nödchecklista). Nödchecklista skall ha röd ram eller på annat sätt vara klart avvikande från lista för normalförfarande.

4.5.3 I enmotoriga flygplan med högsta tillåtna flygvikt inte överstigande 2 000 kg skall den del av nödchecklista, som innehåller förfaranden vid motorstörning och motorbrand under flygning samt nödlandning med stoppad motor, vara fast monterad i flygplanet på t ex instrumentpanel eller solskydd för vindruta och lätt synlig från förarplatsen. I flygplan, där det ej är praktiskt möjligt att montera nödchecklista enligt ovan, skall denna vara fästad till flygplanet och placerad på en bestämd och för föraren lätt tillgänglig plats.

4.5.4 Checklista för segelflygplan och motorsegelflygplan skall innehålla uppgifter enligt KSAK föreskrifter i Segelflygets Tekniska Meddelande (STM).

5. **BOLAGSFLYGHANDBOK**

5.1 **Allmänt**

5.1.1 Bestämmelserna är tillämpliga för företag med tillstånd till luftfart i förvärvssyfte.

5.1.2 När bolagsflyghandbok används behöver den godkända flyghandboken för respektive luftfartyg inte medföras ombord utan får förvaras hos flygföretaget. En av Luftfartsinspektionen utfärdad dubblett av den godkända flyghandbokens titelblad skall dock alltid medföras ombord tillsammans med fartygets luftvärdighetsbevis.

5.2 **Bolagsflyghandboks innehåll och form**

5.2.1 Bolagsflyghandbok skall innehålla titelblad, innehålls- och ändringsförteckning samt alla för luftfartygets säkra handhavande erforderliga uppgifter, tillrättalagda och kompletterade med hänsyn till företagets verksamhet, jämte uppgifter om högsta antal passagerare för olika kabinversioner med angivande av begränsande faktorer. Minimum Equipment List (MEL) kan ingå i bolagsflyghandboken.

5.2.2 Innehållet i bolagsflyghandboken får inte stå i strid med de uppgifter och anvisningar, som ingår i luftfartygets godkända flyghandbok.

5.2.3 Blad i bolagsflyghandbok skall angiva företag och luftfartygstyp samt vara numrerat och daterat.

5.3 **Ändring av bolagsflyghandbok**

5.3.1 Bolagsflyghandbok skall hållas aktuell och ändras när ändring, som påverkar innehållet i densamma, sker i den godkända flyghandboken och får i övrigt ändras då ägaren finner det erforderligt.

5.3.2 Det åligger ägaren att föra i mom 5.2.1 nämnd ändringsförteckning.

5.4 **Ansökan**

5.4.1 Ansökan om tillstånd att få använda bolagsflyghandbok skall inges till Luftfartsinspektionen. Till ansökan skall fogas

- a) förslag till bolagsflyghandbok
- b) uppgift om ansvarig inom flygföretag för bolagsflyghandboken
- c) förteckning över de uppgifter och anvisningar i bolagsflyghandboken, som ger anledning till införande av material i Del I av den godkända flyghandboken samt dokumenterade förslag till sådana ändringar.

6. **REFERENSBLAD FÖR FLYGHANDBOK**

6.1 På referensblad för flyghandbok skall anges de förföraren erforderliga handlingar för att denne säkert skall kunna handha luftfartyget dvs flyghandbok, instruktionsbok för luftfartyget och dess utrustning, supplement till flyghandbok, supplement till instruktionsbok etc.

6.2 Referensblad för flyghandbok skall upprättas i två exemplar av underhållsinstans och sändas till berört distriktskontor tillsammans med övriga handlingar för erhållande av första luftvärdighetsbevis enligt BCL-M 1.7. Luftfartsinspektionens distriktskontor återsänder ett exemplar efter godkännande för förvaring i samlingspärm för fartygshandlingar. (LFS 1993:42)

6.3 Referensblad skall ändras av underhållsinstans och sändas till berört distriktskontor när flyghandboksuppgifterna på referensblad ändras p g a modifiering av luftfartyget eller förändring av luftfartygets utrustning etc. Luftfartsinspektionens distriktskontor returnerar referensblad efter godkännande.

6.4 Referensblad skall dateras och undertecknas av underhållsinstans i samband med upprättande eller ändring.

Anm Luftfartsinspektionen har utgivit blankett för referensblad, som kan beställas från inspektionens distriktskontor.

7. **SÄRSKILDA BESTÄMMELSER**

7.1 Luftfartsinspektionen anger i varje särskilt fall de bestämmelser som skall tillämpas dels på luftfartyg som tillverkats i Sverige före den 1 juli 1949, dels på luftfartyg som typgranskats av Luftfartsinspektionen under perioden 1 januari 1949–1 februari 1969.

